

Managementul zgomotului în construcții

Expunerea la zgomote puternice, la locul de muncă, poate cauza vătămări ireversibile ale auzului și accidente de muncă, putând totodată să se constituie într-un factor care contribuie la apariția altor probleme de sănătate. Prezenta fișă informativă reprezintă o introducere în problematica managementului zgomotului în construcții, atât înainte cât și în cursul lucrului pe șantier.

Zgomotul în construcții

În domeniul construcțiilor există multe activități care presupun lucrul în condiții de zgomot. În acest sens, lucrătorii pot fi expuși nu numai zgomotului produs de propria activitate, ci și zgomotului ambiental, sau de fond, provenind de la alte activități din șantier. Câteva din cele mai importante surse de zgomot în construcții sunt:

- uneltele cu impact (cum sunt perforatoarele de beton);
- utilizarea explozibililor (cum sunt detonarea încărcăturilor explozive sau uneltele cu cartuș exploziv);
- echipamentele acționate pneumatic;
- motoarele cu ardere internă.

Managementul zgomotului - înainte de începerea lucrului în șantier

Planificați-vă măsurile de combatere a zgomotului în următoarele faze:

- proiectare - eliminați sau minimizați activitățile care generează zgomot;
- organizare - planificați modul de gestionare a șantierului și de ținere sub control a riscurilor;
- contractare - asigurați respectarea cerințelor legale de către contractanți;
- construcție - evaluați riscurile, eliminați-le sau țineți-le sub control, și revizuiți evaluarea.

Înainte de începerea lucrului în șantier:

- implementați o politică de procurare (cumpărare sau închiriere) a utilajelor și echipamentelor tehnice care să țină seama de cerința emisiei reduse de zgomot;
- stabiliți, în cadrul caietelor de sarcini, cerințele privind nivelul zgomotului (respectând, ca un minim de cerințe, pe cele care decurg din legislația națională);
- planificați procesul de muncă astfel încât expunerea lucrătorilor la zgomot să fie minimizată;
- implementați un program de combatere a acțiunii zgomotului (de exemplu, prin planificare, instruire, organizare de șantier, configurare a șantierului, activități de întreținere).

Legislație relevantă

- Directiva Consiliului 89/391/EEC din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă
- Directiva 2003/10/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 6 februarie 2003 privind cerințele minime de securitate și sănătate în legătură cu riscurile generate de agenți fizici (zgomot)
- Directiva Consiliului 89/656/EEC din 30 noiembrie 1989 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă.

Directivele stabilesc standardele minimale privind securitatea și sănătatea în muncă. Este indicat să consultați autoritatea de control din țara Dvs., întrucât legislația națională poate impune standarde mai ridicate în această privință. Elemente relevante se pot regăsi și în alte directive ⁽¹⁾. De asemenea, există și standarde armonizate (de exemplu, cele privind măsurarea emisiilor de zgomot).

Managementul zgomotului pe șantier

Odată cu începerea lucrului pe șantier, managementul zgomotului trebuie să capete un caracter activ. Acesta poate fi privit ca un proces în patru faze:

- **Evaluarea** - riscurile legate de zgomot trebuie evaluate de o persoană competentă.
- **Eliminarea** - îndepărtarea surselor de zgomot din șantier.
- **Combaterea** - adoptarea de măsuri pentru prevenirea expunerii, în condițiile în care purtarea echipamentului individual de protecție trebuie să constituie o ultimă soluție.
- **Revizuirea** - verificarea, pentru a se constata dacă s-au produs anumite schimbări în muncă, care trebuie urmate de adoptarea în consecință a unor amendamente în cadrul evaluării și al măsurilor de combatere.

Evaluarea

Expunerea lucrătorilor la zgomot trebuie evaluată, punându-se accent pe următoarele aspecte:

- lucrătorii și expunerea acestora, incluzând:
 - nivelul, tipul și durata expunerii, inclusiv orice expunere la zgomot cu caracter de impuls sau de impact, precum și eventualitatea apartenenței lucrătorului la un grup de risc particular;
 - acolo unde acest lucru este posibil, efectele asupra sănătății și securității lucrătorilor rezultând din interacțiunea dintre zgomot și vibrații, precum și dintre zgomot și substanțe ototoxice (substanțe care pot vătăma urechea) utilizate în scopuri profesionale;
 - riscurile pentru securitatea și sănătatea lucrătorilor rezultând din punerea acestora în situația de a nu putea percepe semnalele acustice de avertizare sau de alarmare;
 - prelungirea expunerii la zgomot peste programul normal de lucru, pentru care răspunderea revine angajatorului;
- cunoștințe și informații tehnice, incluzând:
 - informațiile privind emisia de zgomot, puse la dispoziție de producătorii echipamentelor tehnice;
 - existența unor echipamente alternative, astfel proiectate încât să reducă emisia de zgomot;
 - informații relevante privind controlul medical;
 - disponibilitatea unor dispozitive adecvate pentru protecția auzului.

Eliminarea zgomotului

Producerea zgomotului trebuie eliminată, oriunde este posibil. Aceasta se poate obține prin schimbarea metodei de construcție sau de lucru. Acolo unde acest lucru nu este posibil, zgomotul va trebui combătut.

Combatere

Protecția lucrătorilor față de zgomot, prin utilizarea unor măsuri tehnico-organizatorice, presupune trei pași:

- combaterea zgomotului la sursă;
- măsuri colective, incluzând organizarea muncii;
- mijloace individuale de protecție a auzului.

(¹) De exemplu, Directiva 98/37/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iunie 1998 privind armonizarea prevederilor legislative din Statele Membre, referitoare la mașini.

Combaterea zgomotului la sursă

Aceste măsuri de combatere includ:

- utilizarea unui utilaj care emite mai puțin zgomot;
- evitarea impactului metalului pe metal;
- atenuarea zgomotului sau izolarea componentelor care vibrează;
- amplasarea de atenuatoare de zgomot;
- efectuarea întreținerii preventive: pe măsură ce piesele componente se uzează, nivelul de zgomot poate crește.

Măsuri colective de combatere a zgomotului

În plus față de pașii descriși anterior, pot fi întreprinse diverse acțiuni pentru reducerea expunerii la zgomot a tuturor persoanelor susceptibile de o asemenea expunere. Pe șantierele unde sunt prezenți mai mulți contractanți, este esențial ca aceștia să mențină permanent legătura dintre ei. Măsurile colective includ:

- izolarea procedurilor care implică emisie de zgomot și restricționarea accesului în zonele zgomotoase;
- atenuarea propagării zgomotului aerian, prin utilizarea de incinte și ecrane fonoizolante;
- utilizarea de materiale fonoabsorbante, pentru reducerea sunetelor reflectate;
- combaterea zgomotului și a vibrațiilor care se propagă prin sol, prin utilizarea unor măsuri de amortizare (dale flotante);
- organizarea lucrului în așa fel încât timpul petrecut în zonele zgomotoase să fie limitat;
- planificarea activităților producătoare de zgomot, astfel încât desfășurarea acestora să afecteze un număr cât mai mic de lucrători;
- implementarea unor programe de lucru prin care se ține sub control expunerea la zgomot.

Mijloace individuale de protecție a auzului

Mijloacele individuale de protecție a auzului trebuie utilizate ca ultimă soluție. Atunci când sunt utilizate, trebuie respectate următoarele principii:

- antifoanele trebuie purtate efectiv, iar utilizarea acestora trebuie impusă și urmărită;
- antifoanele trebuie să fie adecvate atât genului de activitate, cât și tipului și nivelului de zgomot, și să fie compatibile cu restul echipamentului de protecție;

- lucrătorilor trebuie să li se asigure posibilitatea de a alege, dintre diferite antifoane corespunzătoare, pe cel mai confortabil;
- trebuie asigurată instruirea privind modul de utilizare, păstrare și întreținere a antifoanelor.

Implicații pe lucrători

Lucrătorii de pe șantier cunosc adesea problemele specifice legate de zgomot, precum și posibilele soluții. Angajații și reprezentanții acestora trebuie consultați atât în cadrul procedurii de evaluare, cât și al discuțiilor privind modul de implementare a măsurilor de ținare sub control.

Revizuire

Pe șantierele de construcții, specificul muncii se schimbă în mod frecvent. Revedeți adesea evaluarea riscurilor și aduceți, în mod corespunzător, amendamente privind măsurile pentru combaterea zgomotului.

Instruire

Instruirea are un rol important în combaterea zgomotului. Personalul care trebuie să beneficieze de instruire este format din:

- cei care efectuează evaluarea zgomotului;
- cei care redactează cererile de oferte, pentru a se asigura că acțiunea de combatere a zgomotului este avută în vedere de contractanți;
- manageri, astfel încât aceștia să-și îndeplinească sarcinile privind controlul și ținerea evidențelor;
- lucrători, care trebuie să cunoască cum și de ce trebuie să utilizeze echipamentul de lucru, precum și măsurile de combatere, în vederea minimizării expunerii la zgomot.

Instruirea trebuie să aibă un caracter cât mai specific cu putință. Lucrătorii din industria construcțiilor sunt adesea policalificați, utilizând multe unelte diferite. Ei trebuie să știe cum să minimizeze expunerea lor la zgomotul provenit de la fiecare dintre acestea. O atenție specială trebuie acordată lucrătorilor noi.

Control medical și monitorizare

Lucrătorii au dreptul la control medical adecvat⁽²⁾. Acolo unde controlul medical include testarea audiometrică preventivă, există anumite cerințe specifice privind păstrarea evidențelor medicale individuale și punerea informațiilor la dispoziția lucrătorului. Cunoștințele rezultate din procedura de control trebuie utilizate pentru revizuirea evaluării riscurilor și a măsurilor de combatere.

Alte informații

Prezenta fișă informativă a fost elaborată pentru sprijinirea Săptămânii Europene 2004 pentru Securitate și Sănătate în Muncă. Pe site-ul <http://ew2004.osha.eu.int> sunt disponibile și alte fișe informative din această serie precum și mai multe informații privind sectorul construcțiilor. Această serie este actualizată în mod continuu. Informații în legătură cu legislația UE privind securitatea și sănătatea în muncă pot fi găsite la adresa <http://europe.osha.eu.int/legislation/>.

⁽²⁾ În circumstanțele specificate de legislația națională, în contextul Directivei-cadru 89/391/EEC și Directivei 2003/10/EC privind zgomotul.